

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De grote opdracht (1)

„Gaaf heen, en staat, en spreekt in de tempel tot het volk al de woorden dezes levens”.

Handelingen 5 : 20.

Wie is aan het woord? Een engel des Heeren. Hij is gekomen van boven, uit de hemel. Beter gezegd: gezonden. Engelen zijn dienstige geesten. Ze worden uitgezonden. Door wie is deze engel gezonden? Door de Heere, dat is de Kurios, de Heere Jezus Christus. Die nadat Hij is gestorven en opgestaan, ten hemel is gevaren en is gezeten aan de rechterhand van Zijn Vader. Wat glans, wat majesteit is die Vorst bereid! Aan Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Hij is bevoegd om engelen uit te zenden tot dienst dergenen die de zaligheid zullen beërven.

Waarom heeft de Koning die engel gezonden? Omdat dienaren des Woords gevangen waren genomen.

Wees niet te zeer verbaasd dat satan, Gods grote wederpartijder, in de tegenaanval is gegaan. U weet op de Pinksterdag werden er drieduizend bekeerd. En na de Pinksterdag? Wel — de Heere deed dagelijks tot de Gemeente, die zalig werden. En nog weer later? Wel — er werden meer en meer toegedaan, die de Heere geloofden, menigten beide van mannen en vrouwen. Geen wonder dan ook dat satan de krachten en machten ging mobiliseren waarover hij de zeggenschap heeft. Is het vandaag anders? Als de Pinkstergeest werkt dan komt de boze geest daarop af. Heeft Jezus niet eens gezegd: Ik zag de satan, als een bliksem, uit de hemel vallen? Wij houden van rust in de kerk. En dan zeggen wij: 't gaat goed. Maar dat is nog maar de vraag. Als het jaarlijk Pinksterfeest voor u geweest is, reken er maar op dat het de hel niet onbekend is. Satan wil terugkrijgen wat hem door de almacht van de opgevaren Christus ontnomen is.

't Was niet moeilijk voor satan om de hogepriester en de andere leden van het sanhedrin op te porren. Eens had de voorzitter van de raad uitgesproken: het is ons nut dat één mens sterve voor het volk. Toen was het ook al de grote zorg om het volk niet kwijt te raken. Die zorg was er nog. Dezelfde Kajafas verhief zich weer. Hij achtte het de hoogste tijd om maatregelen te nemen.

Zo belandden de apostelen in de gevangenis. Ze werden in verzekerde bewaring gesteld in afwachting van hun voorgeleide. 't Zag er somber uit.

Welk een triomf van satan. Dienaren des Woords achter de tralies. opgesloten, uitgerangeerd. Die het kostelijke Evangelie niet meer kunnen prediken. Dat Evangelie dat spreekt van genade, genade voor zondaars, voor schuldenaars, voor des doodsschuldigen. Het Evangelie van Jezus Christus waarvoor God in Zijn ontfermende liefde gezorgd heeft. Het Evangelie dat spreekt van rechtvaardiging van goddelozen om niet, van verzoening van vijanden om niet.

Och — hoe triomfeert satan ook vandaag. Hij gebruikt de wereld of de godsdienst om dienaren des Woords achter de tralies te krijgen, monddood te maken, op dood spoor

te zetten. En dat kan letterlijk, maar ook figuurlijk.

Leert u nu allereerst dit: Hij Die is opgevaren is de Koning der koningen. Satan is een onderworpen vijand. Kijkt u maar — in de nacht daar in de gevangenis, is plotseling een engel, en die zegt tot de apostelen: gaat heen. Dat is toch wat! In de gevangenis te zitten, achter slot en grendel, en dan het bevel te krijgen: gaat heen! Nu weet dan dat de hemel sleutels, die passen op al onze menselijke sloten, heeft. De engel des Heeren heeft al die op slot gedane deuren van de gevangenis geopend!

Van nature leven we als in een gevangenis, en alle deuren hebben we hermetisch op slot gedaan. We denken veilig te zijn achter die deuren, veilig voor God. Nietwaar — we zijn bang voor God? En dat is terecht. Als God als Rechter ons vindt dan is het voor eeuwig verloren. Daarom verstoppen we ons, leven we achter gesloten deuren, menend dat God er niet door kan komen, dat we veilig voor God zijn.

Die gedachte is ijdel. De Koning der koningen komt door gesloten deuren heen. Hij heeft immers in Zijn doorboorde handen de sleutels van hel en van dood! U mag niet denken: 't is onmogelijk of 't is hopeloos, voor uzelf of voor anderen. U doet de Koning der koningen tekort. Ga nu eens voor uzelf of voor uw kinderen zingen: „Verhoogt, o poorten, nu den boog; rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog; opdat de Koning in moog' rijden. Wie is die Vorst, zo groot in eer? 't Is God, d'almachtig' Opperheer: 't is God, geweldig in het strijden. U mag hier nog meer leren. Hij daarboven weet precies hoe het de Zijnen hier beneden vergaat. U weet toch dat het gevolg van het hemelvaartsfeit een geopende deur in de hemel is? De deur in de hemel is na de hemelvaart van de Heere Jezus open gebleven. Die is blijven openstaan vanwege het feit dat Hij het was Die opvoer. Dat betekent dat door Zijn heengaan, door Zijn hemelvaart de verbinding met de Zijnen hier beneden niet verbroken werd.

Gods kinderen en dienaren des Woords moeten maar meer klagen over zichzelf, over hun ongelooft, en minder over Hem. Wat kunnen ze denken dat Hij niet van de moeiten afweet. Hij daarboven in heerlijkheid, en zij maar hier beneden in allerlei kruis en druk. Maakt u Hem toch geen verwijten alsof Hij Zich er niets aan gelegen laat liggen, alsof het Hem niet interesseert. Hij Die Zijn volk kocht voor de dure prijs van Zijn bloed, zou het Hem onverschillig zijn hoe het Zijn volk hier beneden vergaat? U doet Hem onrecht. Al uw verwijten zijn ten onrechte. Hij weet alles precies. De deur van de hemel is toch opengebleven?! En geeft Hij niet keer op keer ervan bewijzen dat Hij alles ziet en weet? Waarom nog niet bezweken? Waarom nog niet teruggewonnen en overwonnen door satan? Vanwaar die moed en kracht in het verleden? Hij heeft toch gezegd: Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten. De poorten der hel zullen u niet overweldigen. Vrees niet, gij, klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven. Wordt u, die gesteld bent in het strijdperk of in de loopbaan, nu vertroost en bemoedigd? De Heilige Geest oefent Gods kinderen toch in het geloof, in het geloof dat

Hem ziet Die daar zit aan 's Vaders rechterhand? Dat het dan nu gaat zingen in u:

*„God is een toevlucht voor de Zijnen,
Hun sterkt', als zij door droefheid kwijnen;
Zij werden steeds Zijn hulp gewaar,
In zielsbenauwdheid, in gevaar;
Dies zal geen vrees ons doen bezwijken,
Schoon d'aard uit hare plaats mocht wijken;
Schoon 't hoogst gebergt', uit zijne steê,
Verzet wierd in het hart der zee.”*

Ds. v.Z.

Van de Redactie

De vacantiетijd breekt weer aan. In verband daarmee zal er op donderdag 23 juli a.s., dus vandaag over vier weken, geen nummer van dit blad verschijnen.

Het eerstvolgende nummer zal D.V. uitkomen op donderdag 9 juli a.s. en het nummer daarna op donderdag 6 augustus a.s.

B.

Ontmoetingsdag te Kampen

De datum van de ontmoetingsdag is bekend. We hopen D.V. zaterdag 29 augustus a.s. weer samen te komen als vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand. De plaats van samenkomst is opnieuw het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen in de 2e Ebbingestraat. We mogen ook gebruik maken van de bijgebouwen. We zijn de kerkeraad van de Gereformeerde Gemeente voor zijn medewerking zeer dankbaar. Elk jaar weer blijkt dat het kerkgebouw met de accommodatie voor ons doel uitstekend geschikt is. En de regelmatige bezoekers van de ontmoetingsdagen gaan zich hoe langer hoe meer hier thuis gevoelen. Kampen wordt voor ons een begrip, niet om te kampen, te vechten — ds. Van der Ent heeft daar al eens over gesproken — maar om in eensgezindheid samen te zijn onder het Woord des Heeren. Het gaat om de oude gereformeerde beginselen. Door ons blad en door onze ontmoetingsdagen willen we de handhaving daarvan bevorderen. Dat is ook in onze tijd wel nodig, want ze staan onder grote druk. Het programma luidt als volgt:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:
opening: ds. G. Blom van Meerkerk
spreker: ds. A. van Heteren van Werendam
slotwoord: ds. J.H. van Dijk van Doornspijk
Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:
opening: ds. R. Kok van Damwoude
spreker: ds. P. van Zonneveld van Driebergen
slotwoord: ds. M. Vlietstra van Zeist.

De ontmoetingsdag zal om ongeveer 4 uur eindigen, zodat ieder weer bijtijds naar huis kan terugkeren. Kleine kinderen kunnen tijdens de bijeenkomsten in de bijgebouwen worden opgevangen. Aan koffie en frisdrank zal het niet ontbreken. Er is gelegenheid in overvloed om elkaar te ontmoeten. Onze boekhandelaar hoopt weer aanwezig te zijn met een ruime sortering van boeken, ook van schrijvers uit eigen kring.

Het is bemoedigend dat ook steeds vele jeugdigen hun belangstelling tonen. Alle ouderen en jongeren zijn weer van harte welkom.

B.

De namen van de Heilige Geest

In de Bijbel lezen we van de namen des Heeren. Die namen zijn niet door een mens, of door mensen uitgedacht. God de Heere Zelf heeft Zich die namen gegeven. En het bijzondere daarvan is, dat Hij Zich daarin openbaart, bekendmaakt.

Dit was en is de wil van de Heere. Aangrijpend is dit! Maar ook rijk! Ook voor ons? De Zoon van God heeft ook namen ontvangen. Die namen zijn Hem van de Vader gegeven. En in al Zijn namen laat Hij zien, wie Hij is. Ook in Zijn namen ligt Zijn Wezen. Spreekt Zijn Wezen. Nu wordt in de Heilige Schrift ook gesproken over de namen van de Heilige Geest. Ook die namen zijn door God de Heere uitgedacht en gegeven. En al die namen zijn van betekenis. Duidelijk wordt erin aangegeven de persoon en het werk van de Heilige Geest.

In I Petrus 1 : 2 wordt de Geest genoemd de Geest van Christus. In deze naam wordt ons bekend gemaakt dat de Heilige Geest betrokken is bij het heilswerk Gods in Christus. De Heilige Geest is de Uitvoerder van het heilswerk des Heeren. De Toepasser, de Verzegelaar. Maar er schittert in de naam "Geest van Christus" nog meer. Duidelijk wordt de band gelegd tussen het Oude en Nieuwe Testament. Tussen de profeten en de gemeente van de Heere. De Heilige Geest was de profeten niet onbekend. De profeten hebben niet alleen vanuit de verte over het nu gerealiseerde heil gesproken, in hen werkte ook de Geest van Christus. Zij werden zelf al gedragen door Hem, over Wie zij spraken. De Heilige Geest was het geheim der profeten. De Geest van Christus heeft in hen gesproken en gewerkt. Dit belijden is ook van betekenis voor het Schriftgezag en niet te vergeten de Goddelijke inspiratie van de bijbelboeken.

Wanneer we Johannes 14 lezen komen we de naam Trooster tegen. Dit woord "Trooster" is de vertaling van het bijbelse woord Paraklētōs. De letterlijke vertaling van het woord is: "de erbij geroepene". De Parakleet is in de Griekse wereld de helper, de voorspraak, de rechtsbijstand, die het in het gericht opneemt voor de aangeklaagde. In I Joh. 2 : 1 lezen we dat Christus een Voorspraak bij de Vader is, als wij gezondigd hebben. Hij treedt voor de Zijnen in bij de Vader (vgl. ook Hebr. 7 : 28; Rom. 8 : 34).

Nu wordt in Johannes 14 : 16 de Geest de andere Parakleet genoemd. Terwijl de verhoogde Christus de voorspraak der gelovigen is, is de Geest de voorspraak van Christus bij de Kerk op aarde. De Heilige Geest is de te hulp geroepene. Hij staat bij met raad en daad tijdens Jezus' Lichamelijke afwezigheid. Hij is: Raadgever, Leidsman en Trooster.

In hetzelfde Johannes' evangelie wordt de Heilige Geest ook genoemd "de Geest der waarheid". Wat de Geest doet horen is waarachtig en betrouwbaar. Het is Gods getuigenis, dat eeuwig zeker is. Terwijl de leugenpropaganda van de Boze zijn werk doet en velen verleidt — wat ons ook wordt verkondigt in het evangelie en de brieven van Johannes — zorgt de Heere voor de voortgang van Zijn werk. Gods waarheid zal zegevieren. Zij zal gehoord, geloofd, gekend, beliden worden. Ten spijt van satan en wereld. In Jesaja 4 wordt de Geest genoemd "de Geest des oordeels en de Geest der uitbranding". Overtuigend werkt de Heilige Geest. De Geest overtuigt van Gods oordeel, van Gods gericht over de zonde. Overtuigt van de zonde zelf. De Geest is ook uitbrandend, zuiverend, reinigend werkzaam, opdat het leven bij de Naam des Heeren alleen blijke. Het liefhebben van die Naam. Het aanroepen van en het betrouwen op die Naam. Het ware, oprechte beleven van de dienst, waarin de Naam centraal staat.

De Geest wordt in de Schrift ook genoemd "de Geest der genade en der gebeden".

Zacharia 12 : 10. Het getuigen van "de Geest der genade" ziet op de Goddelijke genade waarvan de Geest getuigenis geeft en die Hij bij ervaring doet kennen. En daar er direct op volgt "de Geest der gebeden" moet gedacht worden aan heilsbekendmaking. Want de Geest, Die getuigt van genade, wekt ook de begeerte naar genade en doet tevens

smeken om genade en verzekert van de ervaring van Gods genade.

De apostel Paulus heeft het in Romeinen 8 over de Geest der aanneming tot kinderen. Voor het woord "kind" gebruikt Paulus een bepaald woord. Het woord was in de wereld van die dagen een uitdrukking, die specifiek gebruikt werd voor de adoptie, het aannemen van een kind. Bij aanzienlijke Romeinse families was de adoptie een veel voorkomend verschijnsel. Aristocraten, die zelf geen kinderen hadden namen nogaleens — meestal een jongere slaaf — als kind aan om de naam te laten voortbestaan. Zo'n aangenomen kind ontving de naam van hem, die het adopteerde en daarmee ook alle rechten, die aan een eigen kind zouden hebben toebehoord. Wanneer nu in Romeinen 8 : 15 gesproken wordt over "de Geest der aanneming" tot kinderen gaat het over de Geest van de adoptie, over de Geest, Die stelt in alle rechten en plichten van het zoonschap.

Dezelfde apostel heeft het in de tweede Corinthebrief over "de Geest des geloofs". En hoe de apostel daarover schrijft is niet zonder betekenis. Het is zelfs veelzeggend. In 2 Corinthhe 4 : 13 en 14 lezen we: "Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zo geloven wij ook, daarom spreken wij ook; wetende, dat Hij, Die de Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken en met ulieden daar zal stellen". Paulus ziet zijn leven bedreigd. Hetgeen Stefanus overkwam, zal ook zijn lot zijn. Hij zal als martelaar sterven. Maar dan mag men niet blijven staan bij: "hij heeft zijn taak volbracht. Zijn werk heeft hij gedaan in en voor Gods koninkrijk. Voortaan zal hij slechts voortleven in onze gedachten en meer niet". Paulus is niet gelijk aan de soldaat, die met militaire eer begraven wordt en wiens graf verzorgd wordt. In het koninkrijk des hemelen strekt het werk des Heeren in en door Zijn dienaren verder dan het leven. Het eindigt niet met de dood. Daar is Paulus zich van bewust en die zekerheid doet hem schrijven. En dan wijst hij allereerst op het bezit van dezelfde Geest des geloofs. Hij weet zich één met de dichter van Psalm 116. En zelfs dit mag hij schrijven; dezelfde Geest, die de dichter van Psalm 116 eigen was, doet mij spreken. Paulus is er zich van bewust, dat hij geïnspireerd wordt. Met andere woorden, hij is gerechtigd om te gaan zeggen wat hij laat horen. Hij wordt in het schrijven geleid.

Benadrukt wordt: het is één en dezelfde Geest, Die werkt. In het verleden en nu in het heden. "Daarom geloven wij ook en daarom spreken wij ook". En wat gelooft Paulus? "Wetende dat Hij, Die de Heere Jezus heeft opgewekt, ook ons door Jezus zal opwekken en met ulieden daar zal stellen". Paulus heeft het over wat hij "weet". Wanneer nu in het N.T. het werkwoord "weten" in godsdienstig verband gebruikt wordt, wordt daarmee bedoeld om uitdrukking te geven aan iets, wat volstrekt vaststaat. Paulus is onwankelbaar zeker van wat hij schrijft. Uitspreekt. God heeft de Heere Jezus opgewekt en die opwekking is er waarborg voor dat Paulus' opwekking en die van de kerk zal geschieden. Het zal plaatsvinden op de dag van Jezus' wederkomst. En nu mag er een tijd liggen tussen Paulus' sterven en de dag van Jezus' wederkomst, het staat vast, dat God hem in de opwekking van Christus zal doen delen.

Na dit geloofsbelijden gaat Paulus nog verder. Het gaat immers niet alleen om zijn eigen zaligheid. Iemand schrijft terecht: "Ook als Paulus spreekt van zijn persoonlijke verwachting, blijft hij apostel en verliest hij de gemeente niet uit het oog". God zal hem niet alleen uit de dood opwekken, maar hem samen met allen, die door zijn apostolaat het leven deelachtig werden, vóór Zich stellen. De oogst die opgekomen is uit het zaad dat hij mocht uitstrooien, zal tot voor God gebracht worden en de zaaier zal zien welk resultaat zijn arbeid gehad heeft.

De prediking, het pastoraat werpen vrucht af. De Geest werkt niet tevergeefs, niet doeleloos. Het einddoel is: het staan in volle heerlijkheid. Bij de Heere. Met de Heere.

Ziet, welke rijke namen draagt de Heilige Geest. We kunnen nog denken aan de Geest

der wijsheid, de Geest der zachtmoedigheid en de Geest der heerlijkheid. Het kennen ervan en het leiden erdoor maakt rijk, maakt zalig. Eeuwig zalig.

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 39.

Toevallig in rovershanden?

"Indien iemand in handen van rovers valt, of temidden van wilde dieren terecht komt, indien hij door een plotseling opgestoken wind schipbreuk lijdt op zee, indien hij bedolven wordt door een instortend huis of onder een omvallende boom terecht komt; indien een ander, door de wildernis dwalend, uitkomst vindt voor zijn gebrek, of wanneer hij rondzwalkt op de golven, de haven bereikt, of op wonderlijke wijze op een haarbreedte aan de dood ontkomt, dan zal 't verstand des vleses al deze ondervindingen, zowel de voorspoedige, als de tegenspoedige aan het toeval toeschrijven".

Dit "geloof" in het toeval is een moeilijk te bestrijden kwaad. Het is de algemene overtuiging geweest in alle tijden en Calvijn moet helaas constateren dat "diezelfde mening ook tegenwoordig bijna alle mensen in beslag neemt". Alles gebeurt maar toevallig. Dat is de publieke opinie van alle tijden.

Het is een "slechte mening" die kennis van het geloof in de voorzienigheid Gods niet alleen verduistert maar zelfs bijna begrááft. Christus Zelf echter leert ons niet in het toeval maar in de voorzienigheid Gods te geloven. Tot Zijn discipelen heeft Hij gesproken: en ook uw haren van het hoofd zijn alle geteld, Matth. 10 : 30. Wie dit onderwijs genoten heeft zal het voor vast houden "dat alle denkbare gebeurtenissen door de verborgen raad Góds bestuurd worden".

De zon!

Alle denkbare gebeurtenissen in ons leven worden naar de stellige overtuiging van Calvijn bestuurd door de verborgen raad Gods. Echter niet alleen gebeurtenissen maar ook levenloze dingen worden door "de aanwezige hand Gods" bestuurd. Hoewel zij krachtens hun schépping hun bijzondere eigenaardigheid gekregen hebben, kunnen zij toch hun kracht alleen maar openbaren door de voorzienigheid: de almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods waardoor Hij alle dingen onderhoudt, bestuurt en regeert. Ook levenloze dingen zijn "niet anders dan werktuigen, in welke God voortdurend zoveel werkende kracht in druppelt als Hij wil".

Om een voorbeeld te geven:

Van geen enkel scheepsel is de kracht zo wonderlijk en luisterrijk als de zon.

De gehele wereld verlicht zij met haar glans. Zij koestert alle levende wezens met haar warmte. Door haar stralen schenkt ze vruchtbaarheid aan de aarde. Nadat de zaadjes in de schoot der aarde ontkiemd zijn, doet zij het uit de aarde voortspruitende groen opkomen. Zij vermeerdert en versterkt het gewas en laat het opschieten tot halmen. Zij brengt het gewas tot bloei en de bloesem tot vrucht. Door de vrucht te "stoven" brengt zij deze tot rijpheid.

Toch moeten wij de zon zelf, die een schepping Gods is, hiervan de eer niet geven. God heeft de zon niet eens nodig om licht uit te stralen over Zijn schepping. Vóórdat Hij de zon schiep, was daar al het licht. Ja, vóór de schepping van de zon was de aarde al met alle soorten van kruid en vruchten gevuld, Gen. 1 : 3, 11.

Door middel van deze beschrijving van de schepping van het licht en van het gewas der aarde heeft God gewaakt voor Zijn eer: "om de algehele lof voor dit alles Zichzélft toe te eigenen, heeft de Heere gewild, dat het licht bestond en dat de aarde met alle soorten van kruid en vruchten gevuld was, vóórdat Hij de zon schiep". En nu de toepassing: "Dus zal een vroom man de zón niet maken tot de hoofdzaak of een noodzakelijke oorzaak van ál wat voor de schepping der zon bestond, maar omdat Hij het zo wil, daar Hij, zónder gebruik te maken van de zon, door Zichzélft éven gemakkelijk te werk zou kunnen gaan". Nog een voorbeeld: In Joz. 10 lezen we dat de zon op de bedde van Jozua twee dagen lang op één en dezelfde graad is blijven staan. In 2

Kon. 20, dat God haar ten behoeve van koning Hizkia tien graden achterwaarts heeft laten keren. Wat wil dat nu zeggen? Niet anders dan dat God de loop van de zon door Zijn voorzienigheid, Zijn almachtige kracht, bestuurt. Het is geen "blinde drijving der natuur", waardoor de zon op- en ondergaat. (Dat op- en ondergaan van de zon is uiteraard een omschrijving die op ónzé eenvoudige waarneming berust. In die zin spreekt ook de Schrift zélf, over het op- en ondergaan van de zon. Dit is op zichzelf niet in strijd met de wetenschappelijke ontdekkingen, vooral in de tijd ná Calvijn, dat niet de zón, maar de áárde beweegt. Met andere woorden: ook al weten wij dat de aarde zich om haar eigen as en om de zón beweegt, het doet aan het geloof van de voorzienigheid Gods niets af.

De gelovige wetenschapper zal in de beweging der aarde dezelfde kracht Gods anschouwen als de eenvoudige gelovige die met het blote oog waarneemt in het "op- en ondergaan" van de zon).

Juist in deze bijbelse berichtgeving omtrent het Gods-bestuur, die zich ook over het onmetelijke heelal, met zijn talloze hemellichamen uitstrekt, herinnert God ons aan Zijn vaderlijke gunst jegens de gelovigen. Hij bestuurt alle schepselen. Ze zijn in Zijn hand. Ze kunnen zich zonder Zijn wil niet roeren of bewegen. Ze staan Zijn volk ten dienste onder alle omstandigheden van het leven.

Inst. I, XVI, 2.
Ds. L.W. van der Meij.

De weg Zijner getuigenissen 10.

We komen tot het laatste, het tiende hoofdstuk: *De kerk en haar jeugd*. Het begint op blz. 158. Ook hier vinden we veel, dat we graag onder de aandacht van onze lezers willen brengen.

De eerste paragraaf gaat over de *aanpak van het jeugdwerk*. "In dit laatste hoofdstuk maken we een paar opmerkingen over de nood van het kerkelijk leven en de aanpak van het jeugdwerk. Het is een belangrijke zaak dat er in de kerk aandacht geschonken wordt aan de jeugd. Jonge mensen worstelen vaak met veel vragen. Het is de taak van de kerk haar jeugd in die worsteling terzijde te staan. Ze dient aan de jeugd de betekenis van het Woord van God, dat ons gegeven is als een lamp voor onze voeten en een licht voor ons pas, duidelijk te maken. Daarbij gaat het uiteindelijk daarom dat de Naam des Heeren van kind tot kind wordt voortgeplant. Bij de benadering van de jeugd komt ook de vraag naar voren welke vormen we denken te gebruiken om de jeugd met de boodschap van de Bijbel vertrouwd te maken. De vormgeving is niet onbelangrijk. Bij een bepaalde boodschap past een bepaalde vormgeving. Dat geldt zeker voor de Bijbelse boodschap. Niet elke vorm kan gebruikt worden om de Bijbelse boodschap door te geven. (.....)

De maatstaf die we moeten aanleggen is, of de middelen die we gebruiken de ernst en de majesteit van de Bijbelse boodschap weerspiegelen. Alles moet gericht zijn op de eer van God. Bij alle activiteiten die ontplooid worden, moet het Woord van God centraal staan. Het reformatorisch beginsel "het Woord alleen" heeft ook methodische consequenties. Ons uitgangspunt dient te zijn: "Hoe houden en brengen we de jeugd bij het Woord van God?" Dit is iets anders dan het neutrale: "Hoe houden we de mensen bij elkaar?" of "Hoe betrekken we de jeugd erbij?" Het gaat om de band met het Woord van de levende God, zodat jonge mensen vanuit hun hart mogen belijden: "Al 't geen Uw mond aan mij had toegezegd, gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven".

Als we beseffen dat dit de zaak is waar het uiteindelijk om gaat, zullen we enerzijds doen wat onze hand vindt om te doen. Overal waar wegen voor ons gebaad en deuren geopend worden, zullen we het evangelie uitdragen. Anderzijds zullen we het aan de Heere overgeven wat nu het resultaat van dit alles is. Al wordt het evangelie met nog zoveel ernst en bewogenheid gebracht, op zich brengt dat geen mens tot bekering. Alleen als de Heere door de werking van de

Heilige Geest het hart opent, geeft de mens zich gewonnen. Zij die in Gods wijngaard werken zijn geroepen te planten en nat te maken, maar het is God Die de wasdom geeft; de wasdom is toe te schrijven aan de soevereine werking van Zijn Geest. Van hen die arbeiden in Zijn koninkrijk, vraagt de Heere dat zij getrouw zijn in de boodschap die zij brengen en alleen die middelen gebruiken die in het licht van Zijn Woord verantwoord zijn. Het doel heiligt niet alle middelen. Een kerk die bij deze dingen leeft, zal de Heere daarbij vurig bidden dat het werk dat zo gedaan wordt, gezegend mag worden."

Even verder haalt drs. De Vries gedeelten aan uit een preek van ds. G. Boer, die uitgegeven is onder de titel: "Waarom nog een vreemdeling op de aarde?" Daarin wijst ds. Boer op zeer ernstige feiten, die zovele jaren geleden — op nieuwjaarsmorgen 1952 — al aan de orde waren. In het kort komt het hierop neer dat hij constateert dat de kerk helemaal verwereldlijkt. We citeren slechts één zin: " 't Gevaar is er aan alle kanten, dat onze gemeente, onze kerk op de aarde thuis raakt, dat ze in de wereld en van de wereld wordt."

Drs. De Vries gaat dan verder:

"Gemeenten die niet meedoen aan het opzetten van open-jeugdwerk met allerlei spannende activiteiten, aan het laten draaien van gospelfilms etc. zijn eerder uitzondering dan regel. Dat is een verdrietige zaak. Met de genoemde middelen wordt de kerk niet opgebouwd, maar afgebroken. Ze dragen ertoe bij dat het besef van de ernst van de eeuwigheid, voor zover dat nog aanwezig is, verdwijnt. Een dergelijke vormgeving past bij een boodschap waarin de mens en wat hij doet en doen moet, centraal staat. Telkens weer wordt dat in de praktijk bevestigd. De activistische geest die erin tot uiting komt, kan zich daar ontplooiën waar weinig of geen aandacht geschonken wordt aan de rechtvaardiging van de goddeloze, aan de soevereiniteit van God en de onwederstandelijke werking van de Heilige Geest; zeker als het gaat om de beleving van deze zaken.

Ik ben het dan ook absoluut oneens met hen die het als een teken van hoop zien dat de kerk van de in het voorafgaande genoemde middelen gebruik gaat maken. Voorstanders van deze ontwikkeling komen met allerlei argumenten die, bij oppervlakkige kennisname ervan, soms waarschijnlijk lijken.

Velen laten zich daardoor meevoeren. Men verdiept zich niet in de achtergronden en vraagt zich niet af waar heel deze ontwikkeling toe zal leiden. Het resultaat zal nl. zijn dat de kerk steeds meer het stempel gaat dragen van een gezelligheidsvereniging. Een kerk die zich richt op de wensen van de mens in plaats van op de eer van God. Het waarachtig geestelijk leven zal volledig verdwijnen. De kerk zal van alles en nog wat doen behalve datgene waartoe God haar geroepen heeft nl. het evangelie van Gods majesteit en heerlijkheid verkondigen. Dat evangelie dat niet naar de mens is, maar wel gericht is op zijn behoud.

De kerk die door middel van allerlei sociale en spannende activiteiten de mensen bij de kerk zoekt te bewaren, verraadt daarmee haar wezen. Het is een bewijs dat men een vreemdeling is van de praktijk der godzaligheid zoals onze vaders die mochten beoefenen. Op zijn best kweekt men er een zekere godsdienstigheid mee waarbij de mens rijk en verrijkt denkt te zijn en meent geen dings gebrek te hebben, terwijl de werkelijkheid is dat men ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt is. Het fundament van de kerk is het Woord van God. Geloven we nog dat het Woord van God een kracht Gods tot zaligheid is? Zijn we ervan overtuigd dat enkel en alleen door het profetisch Woord en door de werking van de Heilige Geest de vallei vol dorre doodsbeenderen tot leven kan komen? Kohlbrugge zei: "Werp het Woord er maar in". Laten we toch aan dit advies gehoor geven; het niet alleen citeren, maar er ook in de praktijk naar handelen. Tegen allerlei spannende activiteiten zijn op zich geen bezwaren aan te voeren. Laten de jongelui uit onze kringen zich maar op een verantwoorde wijze ontspannen. Naar mijn gevoelen moet dit echter zo min mogelijk onder kerkelijke vlag gebeuren. Onwillekeu-

rig leidt het de kerk af van haar eigenlijke taak nl. het evangelie aan alle creaturen te verkondigen."

Drs. De Vries haalt iets aan uit de "Memoires" van prof. G. Wisse, o.a. het volgende: "dat er een volk ook in ons vaderland is hetwelk in zijn zielenood, zielsbehoeften en geestelijke honger, al meer uitzielt naar geestelijke spijze en een hartgrondige afkeer heeft van al dat "vrolijke en bonte" Christendom en de kerk zonder de Heilige Geest. En dan kan men op dat volk wel afgeven en heel gemakkelijk ze doodverven als "Doopers", maar vergeet dan niet, dat men zelf de aanleidende oorzaak is geweest, met zijn formalisme, dogmatisme, kerkisme, soms farizeïsme en wereldgelijkvormigheid, en zelfs "uitwassen". Als eenmaal door Christus gesproken tot Zijn discipelen op natuurlijk gebied, geldt het nog, nu geestelijk: geeft gij hun te eten. Hiermede hangt wederom samen de ziele-nood van synthese tussen het voorwerpelijke en onderwerpelijke; vooral in de prediking. O, versta dit toch, gij predikers, nóg is het niet onherroepelijk te laat, alhoewel die ure ook in onze kerk zou kunnen naderen. Zorgen we toch om 's Heeren wil en des Heeren volks wil, dat er geen stenen voor brood op tafel worden 'zet. Al die nieuwe "koersen", hoe goed somtijds ook bedoeld, als ritmisch zingen, nieuwe liturgische vormen, jeugdbonden van allerlei soort, wat aangaat namelijk (let wel) hun wereldse manieren en wensen, de velerlei nieuwerwetse bonden en clubs, enz., enz.; — men onderzoekte dienaangaande gestrengelijk kritisch nauw "onverdraagzaam", of het soms ook dienst moet trachten te doen om door deze dingen de oude waarheid en derzelve bevindingen en beleven te vervangen." En dan verder: "Een evangelie c.a. vóór de jeugd mag nooit ontaarden in een zodanig "naar" de jeugd, naar hun vaak wereldse begeerten. Als we zouden menen, dat de jeugd alleen nog maar voor de "kerk" te behouden ware op deze manier, dan is uw kerkbegrip verontreinigd, dan is uw jeugd reddeloos geworden, en dan zou zulk een "behouden" jeugd geen voordeel voor de kerk zijn, maar een onnoemelijke schadepost."

"Wat prof. G. Wisse hier stelt, is mij uit het hart gegrepen." Zo schrijft drs. De Vries.

We kunnen daarmee van harte instemmen en ook met wat de schrijver van "De weg Zijner getuigenissen" zelf over de aanpak van het jeugdwerk gezegd heeft. Dat heeft ook ons wat te zeggen.

B.

Zomerconferentie van de C.S.F.R.

Onze hedendaagse cultuur stelt christenen voor velerlei vragen. Het geloof in Christus lijkt niet meer relevant voor ons dagelijks leven.

Velen ervaren dat het terrein van de kerk een ander terrein is dan dat van het dagelijks leven. De existentiële vragen die vanuit onze cultuur op ons afkomen, vormen het thema van de zomerconferentie der C.S.F.R. — Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato — die begin juli gehouden wordt. Er worden lezingen gehouden door drs. M. Valkamp, prof. dr. H.W. de Kuyff, de heer L. van Driel, drs. C.J. Meeuse, ds. W. Dekker en drs. C. Blenk.

Ter gelegenheid van die conferentie is er een themanummer van het verenigingsblad *De Civitate* verschenen, dat als titel draagt "Geloven anno domini 1987". In dat nummer zijn artikelen opgenomen die ingaan op bovengenoemde vragen en op antwoorden die, met name uit de Theologie en de Filosofie op die vragen zijn gegeven.

Er wordt geschreven over en naar aanleiding van: Kierkegaard, Nietzsche, Levinas, Barth, Miskotte en andere denkers.

Dit lijvige (meer dan 100 pagina's tellende) Themanummer is te bestellen door overmaking van f 9,- (inkl. porto) op gironummer 3073492 t.n.v. fiskus De Civitate Delft, o.v.v. Themanummer 1987.

Oproep aan de christenen van Nederland

Het juninummer van het maandblad "In de Rechte Straat" bevat een oproep "Aan de

christenen van Nederland" van de hand van ds. H.J. Hegger, predikant-directeur van de stichting "In de Rechte Straat". Aanleiding daartoe is de afkondiging van het mariale jaar, dat duren zal vanaf eerste Pinksterdag, 7 juni 1987 tot 15 augustus 1988, het feest van Maria-ten-hemelopname.

Opvolger van Petrus?

Ds. Hegger sluit aan bij de woorden waarmee de paus zichzelf aankondigde op het vliegveld van Bonn op 30 april van dit jaar: "Ik ben de opvolger van Petrus".

"Inderdaad, dat bent u, nl. de navolger van de Petrus, die zijn Meester verloochende", aldus ds. Hegger.

Ds. Hegger toont daarna aan dat de paus Christus verloochent, de Vader loochent en de Heilige Geest vernedert. Dit laatste vooral daardoor dat hij op de Pinksterdag, waarop wij de komst van de Trooster viëren, Maria centraal stelt als de Troosteres van alle christenen.

Aan de Christenen van de Reformatie

In het tweede gedeelte van de oproep stelt ds. Hegger enkele vragen:

1. Christus heeft niet met de wetsgetrouwe Farizeeën één front gevormd tegen de vrijzinnige Sadduceeërs, maar hen aangeklaagd als huichelaars, omdat zij de sleutel van de kennis van het Evangelie van vrije genade hebben weggenomen (Lukas 11:52) en leerden dat de mens door zijn goede werken het eeuwige leven moest verdienen. Is het dan juist, wanneer wij in onze dagen één front vormen tegen de toenemende wetteloosheid samen met de paus en de r.k. bisschoppen, die net als wij zich keren tegen abortus, euthanasie en allerlei vormen van zedenverwildering?
2. Maken wij de rooms-katholieken jaloers, doordat zij zien hoezeer wij, christenen van de Reformatie, elkander in eenheid liefhebben en leven uit de vrijheid der kinderen Gods?
3. Wat doen wij concreet om het Evangelie van de vrije genade in Christus bekend te maken aan onze r.k. medemensen?

Twee nieuwe brochures

Als inleiding op het mariale jaar heeft de paus een encykliëk uitgevaardigd. Ds. Hegger heeft daarop gereageerd met een brochure: "Antwoord op de Maria-encykliëk". Naar aanleiding van de overgang van twee predikanten naar de r.k. Kerk publiceerde hij een tweede brochure "Hangt het heil af van handoplegging? Over de apostolische succes-

Deze brochures (f 2,50 per stuk plus portokosten) kunnen worden besteld bij "In de Rechte Straat", Postbus 131, 6880 AC Velp, tel. 085-634959, b.g.g. 342717.

In de Rechte Straat wil deze brochures zenden aan alle bisschoppen, priesters en kloosterlingen van Nederland. Zij, die deze actie willen steunen kunnen dat doen door een gift over te maken op giro 901.000 van "In de Rechte Straat", Velp, met vermelding "Lectuurfonds".

Voor de Jeugd

Nehemia 37

"Daarom zette ik in de benedenste plaatsen achter de muur en op de hoogten, en ik zette het volk naar de geslachten, met hun zwaarden, hun spiezen en hun bogen".

Neh. 4:13.

Beste jongelui!

De bouwers van de muur rondom Jeruzalem vragen nog steeds onze aandacht. We hebben er al heel wat van gezegd. Steeds is er weer lering uit te trekken. Daar is tenslotte ook alles voor geschreven. Laten we daarom ook steeds weer, bij het overdenken van deze geschiedenis, wijs zoeken te worden tot zaligheid. We hoorden de laatste keer dat er onder de bouwers moedeloosheid begon op te treden. Het werk was veel en zwaar. Daarbij kwam nog dat er ook mensen waren, die aan de rand woonden en elke dag kwamen met verontrustende berichten. Dat waren de vreesachtigen. Als moedeloosheid en vreesachtigheid samen gaan, dan is er schier geen kracht meer om verder te gaan.

Dat is in het kerkelijke leven zo en in het persoonlijke leven is het niet anders.

Gelukkig had dat volk een goede leider in de persoon van Nehemia. Hij was een man die in het geloof wist te volharden. Niet dat dit op rekening van hem geschreven moet worden, alsof hij uit en van zichzelf zoveel beter was dan het volk. Dat zou Nehemia zelf niet willen. Want hij was het zich maar al te goed bewust, dat de kracht die hij mocht bezitten, niet anders was, dan van God aan hem gegeven, naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Waren velen zwak in het geloof, klein van krachten, grenzend zelfs aan het ongeloof, Nehemia mocht sterk zijn in het geloof.

In die geest wordt er door Paulus ook over geschreven. Hij kende in zijn tijd ook mensen die zwak en die sterk waren. En nu waren de sterken er niet om de zwakken te verachten, maar om hen te ondersteunen. En zo is het nog. De een moet zich nooit heffen boven de ander. Die zwak is moet over de sterke niet zoeken te heersen. Doch de sterken zijn er om de zwakken te dienen. Dat is ook de geest van Christus, van Wie Nehemia het beeld mocht vertonen. Want Christus is natuurlijk oneindig veel meer dan Nehemia, en alle volksleiders, die vóór en na hem geweest zijn. Mensen blijven altijd feilbaar en de sterkste kent in zijn leven zwakke momenten. En als ze sterk zich mogen gedragen, is het altijd door Hem, Die krachten in zwakheid volbrengen wil. Zij kunnen daarom nooit roemen in zichzelf. Want uit zichzelf hebben zij niets. Waarom Paulus ook zegt: Wat roemt gij alsof gij het niet had ontvangen? Met andere woorden: Alles wat je hebt, is maar gegeven goed. Men heeft het ook maar gekregen. En dan bedoelt de Heere een ieder naar die mate, gelijk het Hem behaagt.

Christus, de grote Leidsman, de overste Leidsman en Voleinder van het geloof, heeft alles van zichzelf gehad. Daar Hij zelf altijd God geweest is, bekleed met macht. En Hij heeft Zich altijd gedragen ten opzichte van Zijn volk, als Eén, die dient. Vinden jullie dat geen wonder? Want met Nehemia kunnen wij het niet meer doen. Die is er al lang niet meer. Doch Hij, Die méér is dan Nehemia heeft het Zelf gezegd: Ziet, Ik ben met ulieden, al de dagen, tot aan de voleinding der wereld. Het oog moet daarom altijd op Hem geslagen zijn.

Nehemia zag de moedeloosheid en nam ook kennis van de vreesachtigheid. Hij zag ook de gevaren die de bouwers bedreigden, van buiten af en ook van binnen uit. Want als men de moed begon te verliezen, dan was dit alleen maar in het voordeel van de vijanden. Dan zou dit ook tot schade zijn van herbouw van de muur. En dat mocht tot geen prijs. Daarom ging hij zijn maatregelen nemen, altijd weer aangepast naar de omstandigheden. Je kunt dat lezen in het 13e vers. Dit vers is op zichzelf niet zo eenvoudig. Schriftverklarders hebben er een eenvoudige zin van zoeken te maken, en komen daardoor tot verschillende lezingen. We gaan alle moeilijkheden, die er op het terrein van de schriftverklaring liggen, maar niet op sommen. Als je de tekst heel eenvoudig leest, is het wel duidelijk, dat hij nieuwe wachtposten uit gaat zetten. Hij had dit al eerder gedaan, zo als we dat in het 9e vers hebben kunnen zien. Doch daar er nu van andere kanten gevaren dreigden, moesten ook van die kanten de zaken in de gaten gehouden worden. Hij zet daarom wachten uit in de benedenste plaatsen. Daar Jeruzalem op bergen gebouwd is, zullen we hebben te denken aan wachtposten, die buiten de muur, beneden aan het gebergte de wacht moesten waar nemen. Hij zette niet alleen wachtposten uit, beneden, aan de voet van het gebergte, dus van binnen uit gezien "achter de muur", maar hij deed het ook in de hoogten. Dat zijn de uitstekende punten van het gebergte. Hij zette ze naar hunne geslachten, in een bepaalde orde. In een leger moet natuurlijk regel zijn. Je zou dat met een eigentijds woord "discipline" kunnen noemen. Waar geen discipline, tucht, is, daar krijg je een chaos. Dat is in het hele leven zo. Een gezin zonder tucht, wordt een hopeloos geval. Een maatschappij zonder tucht, loopt uit op een chaos. Een leger waar geen tucht is, daar zal men moei-

lijk een strijd mee kunnen winnen. In een kerk moet ook tucht zijn. Dat zullen jullie allemaal wel weten. Vanwege de grenzeloze verdeeldheid is het overigens wel moeilijk om de tucht te handhaven. Want zodra als men daar mee aankomt, dan verlaat men de gelederen, en sluit zich weer aan bij een volgende sectie, om in diensttermen te blijven spreken. Dat woord sectie, wordt nog niet zelden een "secte". Op de klank af, is er in deze twee woorden niet zo veel verschil. In werkelijkheid is het er des te meer. Want een secte is niets anders dan een groep dwaalgeesten. Zo zijn er heel wat secten tegenwoordig. Houdt ze in de gaten, en laat u zo nodig tuchtigen. Want daar kun je door voor veel kwaad bewaard blijven.

Nehemia, zo zou je het ook kunnen zeggen, had de wind er onder. Hij wist zijn mannen te plaatsen en ook te bewapenen. Want zij stonden op wacht met zwaarden, spiesen en bogen. Dat waren natuurlijk de wapenen uit die tijd. Met een zwaard kon je slaan, met een spies steken en met een boog schieten. Daar behoorden natuurlijk ook pijlen bij. Dat soort wapenen komt ons in deze tijd allemaal wel erg simpel voor. Je zou haast zeggen: kinderachtig! Tegenwoordig spelen kinderen ook met dat soort wapenen. Ik weet niet of dat nu wel het juiste speelgoed is. Want, zonder dat men het zichzelf bewust is, wordt men vertrouwd gemaakt met de onzaggelijke werkelijkheid van het leven na de val, waarin de mens van nature geneigd is om God en de naaste te haten.

Om op de wapenen van toen nog even terug te komen, onderschat ze niet. Want ze werden gebruikt in gevechten van man tegen man. En de aantallen die je als verslagen in de bijbel, aan het eind van een gevecht, tegen komt, liegen er niet om. Vreselijke bloedbaden waren menigmaal het gevolg.

Tegenwoordig hebben we moderne wapenen. Ik ga ze allemaal niet opnoemen. Ieder die zijn tijd kent, kent ze wel. Vliegtuigen, pantserwagens, bommen, allerhande soort, chemische wapens enz., het zijn allemaal verschrikkelijke moordtuigen. De resultaten zijn echter niet anders dan vroeger. Als al het geld wat daar aan uitgegeven wordt, besteed werd aan voedsel, zou er op de wereld beslist geen honger zijn. We kunnen uit al deze dingen afleiden, dat als men niet leven wil overeenkomstig het gebod van God, dood en verderf in het verlengde daarvan liggen.

Ik sprak eens iemand die het had over die vreselijke kernbewapening van tegenwoordig. Als er een atoombom zou vallen op Nederland, dan zou minstens een vierde deel van ons land van de aardbodem verdwenen zijn. Ik kon dat niet tegenspreken, doch vertelde dat toen er helemaal nog geen kernbewapening was, er met één slag al een kwart van het mensdom was verdwenen. Ik denk aan de eerste bladzijden uit de bijbel. Vier mensen worden er genoemd. Kaïn sloeg Abel dood. Toen schoten er nog drie over. Hij had deze rekening nog nooit gehoord. Hij moest wel toegeven dat hij klopte. Er is dus niets nieuws onder de zon.

Om niet in de natuurlijke wapenen te blijven steken, wilde ik aan het eind van dit artikel nog even wijzen op een andere wapenrusting. Je kunt die beschreven vinden in Ef. 6. Deze wapenrusting te kennen niet alleen, maar ook te dragen en te gebruiken, is nodig om welgetroost te kunnen leven en zalig te sterven.

Om die wapenen te kunnen gebruiken, moet er ook mee geoefend worden. Dat is in natuurlijk opzicht zo. Als ze mij in een pantserwagen zouden zetten, zou ik er niets mee uit kunnen richten. Want ik ben daar niet in thuis. Iemand die daarvoor opgeleid is, weet het beter en kan er ook mee omgaan. Zo is het ook geestelijk. De geestelijke wapenrusting, daar moet mee geoefend worden. Dat is roeping. En wie gaan daar nu aan voldoen? Alle mensen zouden dat moeten doen. Het zijn echter alleen diegenen die het doen, die door de Heilige Geest daartoe aangegord worden. Zij zijn van dood levend gemaakt en komen er als geestelijke mensen achter, dat er geestelijke vijanden zijn. En die kunnen alleen maar met geestelijke wapenen bestreden worden. En om die wapenen goed te kunnen

gebruiken, heeft men een goede Instructeur nodig. David kende Hem en roemde ook in Hem. "Gezegend zij de HEERE, mijn Rotssteen, Die mijn handen onderwijst ten strijde en mijn vingeren ten oorlog; mijn Goeder-tierenheid en mijn Burg, mijn Hoog Vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn Schild, en op Wie ik mij betrouw; Die mijn volk mij onderwerpt."

Kennen jullie ook deze Instructeur? Alleen in Zijn kracht en onder Zijn leiding kan de strijd des geloofs gestreden worden. Door Hem alleen kan ook de overwinning behaald worden. Dat doet in de strijd ook zingen:

*Gij HEER' alleen, Gij zijt
Verwinnaar in de strijd.*

En geeft Uw volk de zegen.

Gelukkig diegenen die die geestelijke strijd mogen kennen. Het kan in die strijd zwaar zijn, het kan lang duren en ook menigmaal bang zijn, maar de overwinning is zeker: God geve het alle lezers te beleven.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbesprekingen

Boeken van uitgeverij Van den Berg b.v.
Zoutverkopersstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht,
tel. 078 - 100911.

1. Het Wilhelmus door L.M.P. Scholten.

De schrijver zegt in zijn *Ter inleiding* o.a. het volgende:

"In juni 1986 werden de resultaten bekend gemaakt van een onderzoek naar de bekendheid van ons volk met het Wilhelmus. De uitkomst was bedroevend. Slechts negen procent van de ondervraagden bleek in staat, het eerste vers vlot op te zeggen. Nog eens dertien procent wist zich met enige moeite nog tenminste vier regels te binnen te brengen. Dat betekende dat driekwart van de ondervraagden volledig onbekend was met zelfs het eerste vers van het Wilhelmus. (.....)

De publikatie van deze gegevens heeft toch blijkbaar velen een schok gegeven, waardoor sindsdien een tegenbeweging te constateren is. Gemeentebesturen stellen geld beschikbaar, zodat scholen zich tekstboekjes kunnen aanschaffen om de leerlingen het Wilhelmus te laten zingen. Dat is belangrijk. Jong geleerd, oud gedaan. Want waar gaat het anders met ons volk naar toe. Spanje heeft een volkslied zonder woorden. Het Spaanse volkslied bestaat alleen uit een marsmelodie. Wat zou het erg zijn, wanneer het bij ons in de praktijk ook zo zou worden. Dat wij van ons volkslied alleen een wijs zouden overhouden, die dan nog wel bij gelegenheden gespeeld zou worden, maar die door niemand meer zou worden meegezongen.

Dat heeft veel te zeggen over het nationaal besef. Het nationaal besef van een volk wortelt in zijn historie. Het kan zijn diepste wortels alleen maar vinden in de erkenning van de leidingen des Heeren met dat volk in de geschiedenis. Als dat nationaal besef wegslijt, blijft er slechts een land over, een stuk grond in West-Europa, tussen de Noordzee, Duitsland en België, waarop mensen wonen, zonder verbondenheid als natie. Zo'n land verwordt tot een geestelijke woestijn. (.....)

Wij mogen met verwondering vaststellen, dat juist ons volk een volkslied bezit van een geheel andere orde (dan het nationalisme, B.). Een uniek volkslied, anders dan alle andere, voorzover wij die kennen. Een lied waarvan een onbevange onderzoeker die het vergelijkt met de volksliederen van andere naties, vol verwondering zal zeggen: Hoe kan dat nu een volkslied zijn?

Wij willen niet zeggen dat dat volkslied ons volk tot een bijzonder volk maakt. Zo bijzonder is Nederland nu ook weer niet. Maar wel gaat er van het Wilhelmus een appel uit op elke Nederlander. De strekking van het lied is er een die ons allen aangaat, speciaal in de grote geestelijke omwenteling die zich thans, in het laatste kwart van de twintigste eeuw, onder ons volk bezig is te voltrekken. (.....)

Het Wilhelmus mag niet het partijlied worden van een bepaalde groep. Het is het eigendom van ons gehele volk. Maar daarom legt het ook verplichtingen op, aan elke Nederlander.

Dit boek is geschreven om de inhoud van het Wilhelmus dichter bij ons volk te brengen. Het mag niet zo zijn, dat wij ons volkslied als een kostbaar antiek meubelstuk in ere houden, maar zo dik onder het stof dat wij nauwelijks meer weten hoe het er uitziet. De inhoud is het zo waard gekend te worden."

Het boek van Scholten bevat na de inleiding de volgende hoofdstukken: 1. Ontstaan, 2. Vertalingen, 3. Tekst en toelichting, 4. De dichter, 5. De strekking, 6. De melodie, 7. Geschiedenis, 8. Andere volksliederen en 9. Nog eenmaal in zijn geheel.

We willen dit boek van harte aanbevelen. Het is met veel toewijding geschreven. Het brengt ons volkslied weer dicht bij ons. Het is een boek van 111 blz., dat ingenaaid f 14,75 kost.

2. De vreemde jongen

Dit boek bevat een oud Duits verhaal, op schrift gesteld door J.C. Biernatzky en opnieuw bewerkt door T. Luik-Bakker. Het is geïllustreerd door H.T. de Jong.

Het verhaal is spannend. Verschillende personen komen op de voorgrond. We noemen allereerst Walter, een jonge Duitser, die naar Amerika gaat en allerlei avonturen beleefd. Hij komt in aanraking met een blanke planter en met slaven, die slecht behandeld worden, voor wie hij partij trekt, en met Indianen. Hij maakt veel mee. Hij trouwt met een gevluchte slavin en wordt vader van een dochtertje. Zijn vrouw wordt gedood en hij veronderstelt dat ook zijn dochtertje niet meer leeft. Hij komt naar Duitsland terug en komt in contact met een vervolgde Lutherse predikant, Urbanus geheten, die door het optreden van een zonderlinge jongen uit handen van zijn vervolgens blijft. Er komen nog meer personen in het boek naar voren. Tenslotte blijkt dat de vreemde jongen de dochter van Walter is. Er moet nog veel gebeuren voor het zover is dat Walter zijn dochter terug heeft. Intussen is ds. Urbanus ziek geworden. Hij gaat tenslotte in vrede heen. Walter had zijn dochter zwaar gewond aangetroffen. Ook zij gaat sterven. Walter en zijn dochter zijn allebei tot bekering gekomen.

Het verhaal lijkt soms wat ongeloofwaardig. Maar het bevat toch veel goeds vanwege de strekking. Daarom is een aanbeveling op z'n plaats.

Het boek telt 94 blz. en kost gebonden f 12,75. B.

Boeken van Van den Berg b.v.

Zoutverkopersstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht,
tel. 078 - 100911

1. Als een veldhoen op de bergen door H. Kingmans.

Dit boek bevat een spannend verhaal uit de tijd van het begin van de tachtig-jarige oorlog. Het begint met een paar gezinnen die van Walcheren de vlucht nemen naar Engeland. Op de voorgrond komt het gezin van Bastiaans. Moeder Bastiaans sterft al gauw. Vader Bastiaans vertrekt naar Duitsland om de Prins te helpen. Hij laat zijn kinderen, Jannetje en Arend, onder goede verzorging achter. Bastiaans maakt heel wat mee. Hij wordt stalknecht van Prins Willem. Er worden nederlagen geleden, die ontmoedigen. De Prins houdt vol. Er komt verandering. Brielle wordt door de Watergeuzen veroverd. Steden kiezen voor de Prins. Er wordt veel geleden, maar het licht van de bevrijding daagt, ook in Walcheren. Arend is intussen aan boord van een geuzenschip gekomen en heeft zijn eigen ervaringen. Vader Bastiaans verlangt naar zijn kinderen. Hij ontmoet hen na vele wederwaardigheden. In Engeland wordt het leven van de vluchtelingen moeilijk. Ze komen terug op Walcheren. Daar verliest de vijand hoe langer hoe meer terrein. Tenslotte wordt ook Walcheren voor de Prins gewonnen. Vader en zoon Bastiaans hebben zich met vele anderen moedig gedragen. Ze beleven de vrijheid wat met anderen niet het geval is. Er is veel bloed gevloeid. Alles wordt uitvoerig beschreven. Het boek leest vlot.

Het telt 169 blz. en kost gebonden f 19,50.

2. Dordt voor de Prins door J. Snoep.

Het boek begint met een nachtelijke samenkomst van aanhangers van de nieuwe leer in Dordt op 16 maart 1672. Daar zucht men nog onder het juk van de Spaanse dwingelandij.

De burgemeester Arend van der Mijle is rooms en Spaans gezind, maar wordt als een edel mens getekend. Anders is het met pater Zwitgen, die veel invloed ten kwade uitoefent. Er worden allerlei moeilijke situaties getekend. Daarbij komen bepaalde personen op de voorgrond, ook een smidsleerling, Maarten Franssen, die zich zeer moedig toont en bij de bevrijding van de stad een rol speelt. Er zijn ook andere figuren te noemen, maar men leze zelf. Het boek eindigt met de bevrijding van de stad en het sterven van vader de Bruin, die kort na de bevrijding van de stad de eeuwige rust ingaat. Het boek telt 164 blz. en kost gebonden f 18,90.

3. **Peden de profeet** door Thomas Cameron. Dit boek gaat in hoofdzaak over Alexander Peden en zijn tijd, de 17e eeuw. In het eerste hoofdstuk lezen we o.a. van Peden: Drie en twintig jaar lang zwierf deze verbannen prediker van het Evangelie door de bergen en heidevelden van Ayrshire, Lanarkshire en Galloway, zat hij in gevangenschappen en "heeft hij in de spelonken en holen der aarde gedood, verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde". Nu wordt hij tot het verkoren volk gerekend "welke de wereld niet waardig was". Het geloof werd in deze gedenkwaardige strijd die 50 jaar duurde (1638-1688), meer verdiept dan in enige andere periode in de geschiedenis van Schotland. Ter wille van het geloof werden er veel offers gebracht en kwam men tot een grotere kennis van God en van Goddelijke zaken. Ongeveer 18.000 mensen leden armoede, werden gemarteld, verbannen of gedood. De heuvels werden metterdaad gedrenkt in het bloed der martelaren.

De volgende hoofdstukken van het boek gaan over: De ondertekening van het Covenant, Hageproken, De nacht wordt donkerder, De Bass Rock, Peden als Profeet, Peden in Ierland, De oude Sandy (Peden) ontmoet de jonge Renwick.

In 1688, twee jaren na de dood van Peden, kwam er een gunstige verandering, toen onze stadhouder Willem van Oranje het Kanaal overstak met een leger van 13.000 man.

Het boek telt 60 blz. en kost gebonden f 11,50. B.

Uitgave van Den Hertog b.v. - Houten

Christelike Doodts-Betrachting door Willem Sluiter.

De volledige titel is: Doodts-Betrachting Bestaende in verscheyden Sterf-Gesangen, En Doots-Echt-Scheydingen door Willem Sluiter. Midtsgaders Klaeg- en Troost-reden over de doot van zijn Huys-vrouw. Met inleiding en toelichting door A.J.H.G. Ronhaar.

Dit boekje is uitgegeven als deel 2 van de serie *Christelijk erfgoed*, onder redactie van drs. G.C. de Waard en C. Bregman. In deze reeks worden literaire geschriften van bekende en onbekende auteurs uitgegeven. Niet alleen werken waarvan geen moderne editie meer verkrijgbaar is, maar vooral teksten die nooit in een moderne uitgave zijn verschenen, worden in de serie gepubliceerd. Aan elke tekst gaat een gedegen inleiding vooraf. Voldoende annotaties maken het werk toegankelijk voor ieder die in (oude) literatuur geïnteresseerd is. De tekst zelf wordt zodanig gepresenteerd dat hij voor wetenschappelijk gebruik geschikt is. De redactie wil met name het voortgezet en het hoger onderwijs met deze reeks van dienst zijn. Willem Sluiter leefde van 1526 tot 1673.

Op de achterzijde van de omslag lezen we: "Diep-menselijk en ontroerend is het uitvoerige gedicht *Doots-echt-scheydinghe*, dat Willem Sluiter, predikant te Eibergen en vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie, schreef na de dood van zijn jonge vrouw in 1664. Het vormt samen met tien 'sterfgesangen' de bundel *Christelike Doodts-Betrachting*. Bezorger van deze uitgave is A.J.H.G. Ronhaar, met medewerking van drs. C.C. de Waard en C. Bregman. De bundel is een prachtig voorbeeld van poëtische christelijke euthanasie-literatuur."

Een verdere aanbeveling heeft dit boekje niet nodig. Het beveelt zichzelf aan. Het boekje telt 126 blz. en kost f 18,50.

B.

Achganieta Johanna van der Stelt 2.

Evenwel dacht ik, dat zij dit maar zeide om mij gerust te stellen, want zij begreep wel, dat ik mij de zaak zeer aantrok, dat ze mij zwaar op het hart drukte. In die weg heb ik ook ondervonden wat David zegt: mijn zoon Absalom, mijn zoon, was ik voor u gestorven, mijn zoon, mijn zoon.

O ja, geliefde lezer, met schaamte moet ik het getuigen, dat er zoveel tijden omgaan dat ik mijn kroost niet dagelijks opdraag aan de Heere, om hun de Heere Jezus voor te houden. Geliefde lezers, gij die ook kinderen hebt, maakt toch veel gebruik van de tijd, welke gij nog in het heden zijt om uw zaad vroeg te onderwijzen van het gevaar, dat hun boven het hoofd hangt met hun verloren toestand. Welk een oceaan van schuldvergevendende liefde er tegenover de afgrond hunner onuitsprekelijke grote zonden staat, geliefden, ook deze onderwijzing werd voor onze dochter dienstbaar gemaakt door 's Heeren vrijmachtig welbehagen tot behoudenis harer ziel, dat zij de Heere Jezus mocht vinden tot redding en schuiling, tot volkomen verlossing.

Zij begon dan al gaande meer terug te gaan en veel meer bloed op te geven, inzonderheid op die dagen des avonds (15 augustus), waardoor zij zeer benauwd werd, wel ziende, dat het zo niet langer meer kon duren, dat zij spoedig zou moeten sterven en dat onbekeerd, dat viel haar erg aan. Haar benauwdheid werd zo hooggaande op die avond dat het niet in bewoording is te brengen. Toen ik vroeg wat haar toch zo benauwde, antwoordde zij mij: Och, lieve vader, och! dat ik maar bekeerd was. De nood werd zo hoog en uit dat gezicht riep zij in mijn tegenwoordigheid tot God om vergeving van zonden. Zij werd zo aangedrongen om in de zieleangst tot God te roepen, dat het mij niet mogelijk is te beschrijven. Zij schreeuwde het uit en riep: Heere Jezus, kom toch, och kom toch, geef mij een nieuw hart en neem het stenen hart uit mij weg. De angsten en benauwdheden, die ermede gepaard gingen, waren onuitsprekelijk. De vijand was niet ledig, want zij riep overluide: ga weg, satan.

Toen wij haar vroegen: wat ziet gij, lief kind? antwoordde zij: daar staat de satan. Die wil niet hebben, dat Jezus mij het stenen hart wegneemt. Geliefde lezers, eer zij die overwinning had behaald door de kracht van Jezus liefde, die alreeds in haar hart was ontstoken, had zij het zeer bang. Wij waren voor die ogenblikken met de zaken niet genoeg bekend om te weten wat de uitkomst zou zijn. Wij luisterden aandachtig naar wat zij openbaarde. Zij bleef met de Kananese vrouw aan het roepen met ernstig aanhouden: Och Heere Jezus, kom toch, och geef mij een nieuw hart. En door het sterk aanhouden om vergeving van zonden te genieten, zagen wij dat de vijand zijn kracht verloor. O wonder van Gods genade, daar daalde de Heere af in haar ziel met Zijn liefdestralen van genade. Ja, lieve vrienden, toen openbaarde zij ons, dat de Heere haar nu bekeerd had, dat haar nu het stenen hart was ontnomen en dat zij nu een nieuw vlesenhart had gekregen.

O geliefden, toen wij dat hoorden wisten wij geen raad van blijdschap en aandoening. Zij was dronken van liefde geworden, ja de grote liefde die zij genoot aan haar ziel was zo groot, dat haar mond het niet kon uitdrukken. O ja, haar gezicht blonk heerlijk. Zij verzocht mij, dat ik des Heeren volk zou roepen. Drie verschenen er in die ogenblikken. Toen zij hen in de verte zag aankomen, klapte zij in de handen en zeide: daar komen zij aan; nu zal ik hun vertellen wat de Heere Jezus aan mijn ziel gedaan heeft. Zij riep het hun van verre al toe, wat haar te beurt gevallen was. O lieve vrienden, zeide zij, de Heere heeft mij aangenomen, mijn zonden vergeven; nu ga ik naar de hemel. Daar zal ik mijn geliefde moeder zien. Daar zal vreugde en grote blijdschap zijn, te veel om te melden, onmogelijk voor mij om het alles te schrijven, wat zij toen openbaarde. Ook vroeg zij die mensen of zij ook al bekeerd

waren. De ene wist het niet, de andere zeide: ik ben nog niet bekeerd, de derde werd niets gevraagd. Toen zij dit uit hun eigen mond gehoord had, zeide zij: kom, laat ons tezamen dan eens bidden of de Heere zo goed wilde zijn u allen ook te bekeren zowel als mij. Zij deed haar handjes tezamen en zeide: Och, Heere, hier zijn er twee die getuigen dat zij nog onbekeerd zijn. Och, Heere, bekeer Gij ze ook; zo Gij het mij gedaan hebt, kunt Gij het hun ook doen. Zo sprak zij de Heere aan in aller tegenwoordigheid. Zij zag de hoge noodzakelijkheid zodanig in voor hen, dat zij niet kon loslaten.

De gehele avond was zij getrouw jegens allen die in haar omgeving waren.

Tegen een meisje van haar leeftijd en een schoolkameraadje zeide zij: zijt gijlieden nog onbekeerd? Waarop zij geen antwoord ontving. Deze kinderen waren vreemdelingen in zulke zaken en wisten dus niet wat zij zeggen moesten. Zij sprak hen liefderijk toe en zeide: och, speel nu niet langer met de goddeloze kinderen, want als gij zo moet sterven dan gaat gij verloren en komt in de plaats der duivelen. Och, bid toch veel om bekeerd te worden. Diezelfde avond kwamen er nog drie, ja het werd nacht, maar zij waren nieuwsgierig wat er toch gebeurd was. Zij begon alweer opnieuw te openbaren wat blijdschap en vrede in haar ziel omging. Zij verhaalde al wat er gebeurd was, ja zij wist zelfs goed het uur waarin de Heere haar van dood levend gemaakt had.

Zij ging dan met ons de nacht in met onuitsprekelijke blijdschap; de waarheid straalde helder in haar ziel. Dit bleek ons duidelijk.

ZENDINGSDAG

*in de Geref. Kerk, Vrijheidsstraat 1,
Elburg, uitgaande van de Chr. Geref.
Kerk*

D.V. 29 juli a.s., aanvang 10.30 uur.

Sprekers:

opening Ds. H.C. v.d. Ent,

Ds. J. Veenendaal van Barendrecht.

Pauze tot 2 uur.

Ds. M. Vlietstra van Zeist,

dhr. F. van Holten van Rotterdam,

voor de Spaanse zending,

Ds. G. Bouw van Scheveningen.

Koffie, broodjes en frisdranken verkrijgbaar,
ten bate van de zending.

Ook is er een boekentafel aanwezig.

De zendingskommissie.

DE DRIESTAR

M.O.-opleidingen

Sinds september 1985 verzorgt "De Driestar"
2e graads opleidingen voor de vakken:

- NEDERLANDS
- ENGELS
- WISKUNDE
- PEDAGOGIEK

De opleidingen zijn gericht op functies in het onderwijs, functies bij de overheid en in het bedrijfsleven.

Voor hen die een hogere vooropleiding hebben dan MAVO of VWO is plaatsing in het tweede studiejaar bespreekbaar.
De colleges worden gegeven in Gouda op maandag- en donderdagavond.

Een informatiegids kan aangevraagd worden bij:

Adm. M.O.-opleidingen "De Driestar", Bleu-
landweg 492, 2803 HS Gouda. Tel. 01820-
38388. Aanmelding bij voorkeur vóór 1 juli
1987.

Zij kreeg het oog op psalm 24: Wie klimt de berg des Heeren op? En, wat er meer volgt in dat vers. O vader, sprak zij, de blijdschap is niet te beschrijven, die mijn ziel geniet. Ik vroeg haar wat zij dan toch genoot. Zij verhaalde wat zij reeds tegen anderen gezegd had, voor dat zij nu naar haar geliefde Heere Jezus ging en daar ook haar geliefde moeder zou vinden. Ik vroeg haar of zij dan niet liever zou blijven leven en of zij niet bang was om te sterven. O, neen! zeide zij, want de Heere Jezus komt mij Zelf afhalen. O vrienden, toen berstte ik in tranen uit, toen zij getuigde liever te sterven dan bij ons te blijven. Ik wees er haar op hoe lief zij ons was en hoe droevig het was te moeten horen, dat zij liever wilde sterven dan bij ons blijven. Ik deed dit om haar standvastigheid te beproeven, maar zij bleef manmoedig en zeide: ja, ik moet naar Jezus toe, ja ik moet naar Jezus toe. O vader, huil toch niet; als gij dat doet dan kan ik niet sterven.

BIJBELSE ALBUMS

Speciaal voor gebruik op scholen en zondagsscholen heeft de GBS albums met plaatjes over Bijbelse onderwerpen uitgegeven. De albums zijn 21,5 cm breed en 15 cm hoog, stevige omslag.

Bij elk album behoort een set van 40 fraaie kleurplaatjes (afm. 14,5x10,5 cm) die bij het betreffende bijbelverhaal geplakt kunnen worden.

Wij kunnen het volgende leveren:

Aantal: Serie Bijbelse geschiedenis

.....0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten

.....1 Richteren, koningen en profeten

.....2 Nieuwe Testament 1

.....3 Nieuwe Testament 2

Serie Uit het land van de Bijbel

.....A Wonen, werken en eredienst van Israël

.....B Bloemen en planten in Israël

.....C Dieren in Israël

PRIJS PER ALBUM MET PLAATJES F 9.90

U kunt hierboven invullen welk(e) album(s) u wenst te ontvangen en het aantal.

Deze advertentie uitknippen (of bestelling op schrijven) en in enveloppe zonder postzegel sturen aan:

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheid, etc.,
en . . . rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w.

Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

Help

Papoea's in Nood

Volledig pension aan-
geboden in het landelijk
dorp Kesteren in de Be-
tuwe, 3 km. van Rhenen.

PENSION

DE TEEL

Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687

Papoeafonds

Ede

Postgiro 243000

Secretariaat

Van Randwijcklaan 104

3815 MT Amersfoort

Telefoon 033-728690

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe sta-
caravan op zeer mooi en
rustig plekje op boerde-
rij bij het strand.
Telefoon 01187 - 1441